RESIDENCE SUPERIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL
70 93891 — 2 Semestre 1924

NĂM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THỨ 2185 — NGÀY THỨ BA 1er JUILLET 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
Các làng và	6 $ 00	3 . 00	1 . 50	0 . 60
Các công-sở	6 $ 00	3 . 00	1 . 50	0 . 60
Sáu tháng	8 . 00	4 . 00	2 . 00	0 . 80
Ba tháng	8 . 00	3 . 20	1 . 60	0 . 80
Một tháng	9 . 00	3 . 30	1 . 65	0 . 80
Nước ngoài	12 $ 00	6 . 00	3 . 00	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. K. NGUYỄN
Directeur : NGUYỄN-V.-VĨNH
Rédacteur en chef : PHAN-KHÔI-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V.-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 3472

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large
Une seule insertion . . . 0 . 20 le cm
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái vấn-đề giáo-dục ở nước ta bây giờ

Như bài trước đã nói, muốn cho đạt được cái mục đích giáo-dục tất phải tùy từng thời-đại, từng xã-hội mà định phương-châm. Nay bàn đến cái vấn-đề giáo-dục ở nước ta bây giờ, trước hết cũng nên xét xem cái thời-đại ta là ở vào cái thời-đại gì mà cái xã-hội ta là thuộc vào cái xã-hội thế nào đã.

Cái thời-đại ta bây giờ không phải còn là cái thời-đại bế quan tỏa cảng, không phải tiếp xúc với ai mà không cần tranh-cạnh với ai, có thể ngồi rung đùi ngâm thơ, cười-cợt gió giăng, nghêu-ngao sơn thủy, vọng đồng mốn với tâm ông tiên bảy cụ hiền đời trước mà tự coi mình như vẫn còn được nhởn-nhơ vui thú ở trong cái thế-giới Vô-hoài, Cát-thiên được. Thời-đại ta bây giờ là cái thời-đại năm châu chọi trán, sáu giống chen vai, so-sản nhau từng phần từng ly, xô đẩy nhau từng thước từng bước, chẳng những gành hơn thua, đua khỏe yếu về những xe tàu súng đạn, nước này có chiếc chiến-hạm vô-địch thì nước kia lại phải đóng ngay một chiếc đại vô địch, nước này có chiếc máy bay khổng-lồ thì nước khác cũng phải đóng ngay một chiếc đại khổng-lồ, nước này phát-minh ra được thứ hơi ngạt này, nước khác lại phát-minh ra được thứ hơi ngạt khác, người trước lợi dụng sức điện để thông tin-tức, người sau lại lợi-dụng sức điện để truyền được cả bóng cả vang, người trước lợi dụng hơi nước để chạy tàu chạy xe, người sau lại lợi-dụng hơi nước để chế-tạo cả mọi đồ dùng, cắt-nhắc cả mọi việc nặng, ốc chọi với ốc, tim đối với tim, mỗi ngày mỗi mới, mỗi tháng mỗi lạ, cả cho đến học-thuật tư-tưởng cũng biến-thiên mãi không cùng, cơ-khí kỹ-xảo cũng bày đặt mãi không chán; một cái nghề làm ruộng mà cải-lương biết bao nhiêu cách thức giồng tỉa, giống mà lựa lọc, bao nhiêu là điền-khí tiện lợi, phân bón thần tình, một cái nghề thông thương mà kèn cựa nhau nào những là khẩu-ngạn phải tô-tả cho kỹ xong, hải-cảng phải chiếm cứ cho kỳ được, những là công-sứ lãnh-sự phải giao-thiệp đủ mọi chỗ, đội binh tàu chiến phải bảo-hộ khắp mọi nơi, trăm nghề trăm nghiệp không một cái gì là không phải đem hết tâm lực, cùng hết phương-pháp, say mày sứt mặt để đành dật với nhau mới giữ được cái phần hạnh-phúc sinh-tồn, duy-trì được sự sinh-hoạt mà gọi là cái cách sinh-hoạt theo lối văn-minh đời nay đó; cả cái thế-giới loài người mình bây giờ như thế, mình dù có cái tính thích hòa bình ưa nhàn tĩnh như trước, cũng khó làm sao mà làm cho ra được một cái thế-giới không tranh không cạnh nào khác để ngồi yên mà hưởng được cái thú ăn no ngủ kỹ, cơm trời nước sông; đã sống làm người ở giữa cái cõi đời trăm khéo nghìn khôn, kém thua hơn được nào, cửa miệng ta thường nói: khôn sống mống chết, mình có muốn sống thì tất cũng phải khôn, cũng phải dấn tìm chọi ốc với người, người bay mình cũng phải bay, người nhảy mình cũng phải nhảy, người ô-tô mình không có thể cứ cặp cáng mãi được, người đạn bạc súng đồng mình không có thể cứ côn siêu khiên lá mãi được, người có học-thuật tư-tưởng, cơ-khí kỹ-xảo gì, mình cũng phải có cái học-thuật tư-tưởng, cơ-khí kỹ-xảo ấy, cũng không thể giữ mãi cái lối cày sâu cuốc bẫm, chồi cùn rế rách, mua thúng bán mẹt, mà phải dấn mình vào trong hàng trận, ra tay nông chiến, công chiến, thương chiến với người: tuy trong bụng nhiều lúc phải bùi ngùi than thở về nỗi bụi xe mù trời, khói tàu đen đất, không thích mất bằng bức tranh thủy-mạc, nét bút lan-đình, tiếng máy chạy sình sịch suốt ngày đêm, không vui tai bằng giọng hát véo-von, cung đàn êm ái, nhưng nếu đã cùng người thích cảnh chen vai ở trên cái vũ-đài năm đại-dương, hai đại-lục mà có một cái gì mình đối với người chịu thua sút thì mình đã tự hãm vào trong vòng đào-thải, còn đâu mà giữ được cái phẩm-cách điềm-đạm thanh cao, cái thú-vị bình-hòa yên ổn như xưa. Cho nên làm người ở cái thời-đại ta bây giờ thế nào cũng phải học khôn học khéo của người, cũng phải sửa cũ theo mới, đua đuổi kịp người mới được.

Xét về cái thời-đại ta bây giờ thì thế, mà quay lại xét tới cái xã-hội mình thì lại thấy khác hẳn với xã-hội người ta nhiều lắm. Mỗi một xã-hội thành lập đều có một cái gốc rễ thâm căn cố đế tự bao giờ đến bây giờ, không xã-hội nào giống xã-hội nào như mỗi cây có một cái gốc, một thứ rễ riêng, không cây nào giống cây nào cả; gốc gãy rễ đứt thì cây phải chết; xã-hội nào mà mất hết cái gốc rễ để thành lập ra xã-hội thì xã-hội ấy cũng đến nghiêng ngửa ngay. Xã-hội ta là một xã-hội thành lập đã mấy ngàn năm nay; cái gốc rễ để thành lập ra xã-hội ta là gì? là cái luân lý gia-tộc, là cái trật-tự tôn ti, là cái lý-thuyết thờ người chết, kính qui-thần, là cái học-thuyết nhân nghĩa lễ tín, tử-nhượng liêm sỉ; cái đó chẳng những người mình còn nhớ còn biết, chính những nhà chính-trị, nhà học-vấn người Pháp khảo sát về xã-hội mình cũng đều công-nhận như vậy. Cái gốc rễ ấy còn bền vững thì xã-hội Việt-Nam còn mà chẳng may nếu cái gốc rễ ấy đến lung lay thì xã-hội Việt-Nam cũng đến tiêu-duyệt mất. Sống làm người ở cái xã-hội Việt-Nam phải làm thế nào mà vun giồng bón tưới vào cái gốc cái rễ ấy, phải còn giữ được cái luân-lý gia-tộc, cái trật-tự tôn ti, phải còn biết kính sợ tới trời đất thần-minh, phải còn biết gian-giảo tham lỉ là xấu xa, bất nghĩa vô nhân là tội lỗi, một người như thế, trăm nghìn người cũng đều như thế; góp người lại thành xã-hội; cái gốc rễ của xã-hội mới không đến nỗi mục nát tới tân. Lại còn một nỗi nữa là xã-hội mình bây giờ cái tình-thế khác hẳn với xã-hội các nước, xã-hội người ta của đã giàu, sức đã mạnh, thế nước đã bền vững, vận nước đã hưng-long thì đua đầy về cái hạnh-phúc khoái-lạc, tri-sinh về cái vật-chất văn-minh, hoặc là theo đuổi về những cái lý-tưởng cao-kỳ, hăm-hở về những chuyện dằng phải khuynh loát cũng là phải. Xã-hội mình thì không thế được, người còn hiếm, của còn kiệm, dân còn yếu, nước còn hèn, phải người nào người nấy giữ lấy cái thói ăn cần ở kiệm, tập lấy cái tính nhẫn khó nại lao, chịn cái khoái-lạc một thời mà mưu lấy cái khoái lạc vĩnh-cửu, bớt cái văn-minh hình-thức mà chuốc lấy cái văn-minh tinh-thần, phải người nào người nấy tương ái tương thân, đồng tâm đồng đức, dẹp hết những cái ý-kiến riêng-tây, quyền lợi xung-đột mà chuyên chú cả toàn lực vào một cái mục-đích rất chính-đáng, rất thiết-cận là cái mục-đích làm cho người khôn của có, nước thịnh dân giàu.

Làm người ở cái thời-đại ta, cái xã-hội ta phải cần có những cái tư-cách như thế; mà việc giáo-dục ở nước ta bây giờ chính là phải đào-luyện cho nên được những cái tư-cách ấy cho người ta vậy.

T.

NƯỚC HOA-KỲ LẠI SẮP CÓ MỘT CHÁNH-ĐẢNG THỨ BA

Nước Hoa-kỳ từ xưa đến nay vẫn chỉ có hai chánh-đảng là đảng Cộng-hòa và đảng Dân-chủ. Nay ông nguyên-lão nghị-viên La Follette ở, về châu Wisconsin, là lĩnh tụ các nhà cấp-tiến của đảng Cộng-hòa, hiện đương hô-hào đương một đảng thứ ba, để chống chọi với hai đảng cũ trong cuộc bầu-cử thống-lĩnh nay mai.

Ông La Follette, cổ-võ với những người bất đắc ý ở trong hai chánh-đảng. Đảng Cộng-hòa, rất nhiều người bất đắc ý, nhất là từ khi xảy ra việc lôi thôi về các mỏ dầu, mà hai quan thượng-thư phải từ chức đến giờ. Những người bất đắc ý lại không muốn sang đảng dân-chủ, vì họ không ưng cái chánh sách tự do mậu dịch, và can thiệp vào công việc ở Âu-châu. Vả trong đảng Dân-chủ, cũng có người danh giá bị can về việc mỏ dầu, đại khái như M. Mac Adoo, là chàng rể quan cố thống-lĩnh Wilson. Vả nhiều người về đảng ấy lại phản nàn rằng đảng mình không có lĩnh-tụ cứng cáp nhất là từ khi ông Henry Ford không ứng cử thống lĩnh nữa.

Vì vậy ông La Follette, là người hùng-biện, mà lại có nghị-lực, thu phục được nhiều bạn đồng-chí. Cái chương-trình kinh-tế và xã-hội của ông là trừ bớt những người đứng làm trung-gian, mà tổ chức việc trực-tiếp phải mại các sản vật bởi các nhà sinh thực. Ông muốn trừ cái tệ tham nhũng và ấn-định các điều-lệ rộng rãi về việc di dân, mà đặt một tôn chỉ nhất định đối với các việc Âu châu.

Kể ra cái chương trình ấy cũng viển-vông lắm, song những người bất đắc ý trong hai đảng rất lấy làm hoan nghênh. Hiện có nhiều hội liên hiệp, như hội Liên hiệp thợ thuyền về đảng với ông La Follette.

Cứ như tin tức về cuộc bầu-cử thống-lĩnh, thì M. Coolidge sẽ ứng cử về đảng cộng hòa. Ông nguyên lão nghị viên Hiram Yo nson ở châu Californie, tự xưng là người kế nghiệp ông Rossevelt, nghe chừng không đánh đổ nổi ông Coolidge. Đảng thứ ba của ông La Follette không có người ứng cử thống-lĩnh, nhưng sẽ làm một đảng ở nghị viện, để làm trọng tài cho hai đảng kia. Có tin rằng công cuộc của ông La Follette tiến bộ được nhiều lắm, mà vì cái đảng mới thành lập này xuất hiện, cuộc bầu cử thống lĩnh của Hoa-kỳ lần này có lẽ lại kịch-liệt hơn xưa vậy.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Havasnews, ngày 29 và 30 Juin 1924

Nước Đức đối với cái vấn-đề bồi-thường

Báo *Petit Parisien* nhận được tin ở Berlin nói rằng trong bức thư của chánh-phủ nước Đức đáp lại Đồng-minh về việc thanh-giảm quân bị, chánh-phủ nước Đức có xin lánh-trừ nhiều khoản và ưng để Đồng-minh lại kiểm-duyệt quân-bị ở nước Đức, nhưng xin chớ làm trở ngại cho các nhà thực-nghiệp.

Đảng quốc-dân có ý muốn đánh đổ tòa nội các.

Báo *Petit Parisien* lại nói: Von Hoesch có nói: Các quan nước Đức sẵn lòng trù tính mọi phương-sách để thi-hành cái chương-trình Dawes, nhất là nếu Đồng-minh lại cho các đại-biểu nước Đức dự cuộc hội-nghị Londres, thì các quan nước Đức lại sẵn lòng lắm. Quan Herriot định đến tháng juillet thì đặt cuộc hội-nghị ở Londres.

Tại Thứ-dân nghị-viện

Trong kỳ hội-nghị ngày thứ bảy 28, Thứ-dân nghị-viện bàn về sổ chi-thu. Trong khi nghị-viện bỏ phiếu về khoản tiền 280 triệu chi tiêu về việc trù-bình tại hạt sông Ruer, có xảy ra một việc lôi thôi. M. Blum nói rằng đảng xã-hội không thể bỏ phiếu ưng-chuẩn khoản ấy được. Ông Herriot bèn tuyên bố rằng nếu nghị-viện tín dụng tòa nội-các thì xin nghị-viện bỏ phiếu ưng-thuận khoản chi-tiêu ấy. Sau 456 ông nghị-viên bỏ phiếu ưng chuẩn, trong số ấy có 43 ông về đảng xã-hội; 61 ông không bỏ phiếu. Cũng có 25 ông về đảng cộng-sản là bỏ phiếu không ưng thuận mà thôi.

Người Đức với hòa-ước Versailles

Ngày 28 juin tại nghị-viện nước Đức có biểu tình về hòa-ước Versailles. Ông Marx và ông Stresemann có đến dự cuộc biểu-tình ấy. Một ông nghị-viên về đảng Thứ-dân là M. Kahl có nói: « Không bao giờ chúng tôi có công-nhận cái ấn bất công ngày 28 juin 1919. »

Ai-cập với nước Anh

Vì những lời của các nhà quyền-binh nước Anh tuyên-cáo về đất Soudan, Zaghloul pacha quyết nghị từ chức. Nghị viện bỏ phiếu tín dụng, song viên ấy xét rằng không sao cầm được quyền chính nữa, nên viên ấy phải từ chức. Vua Foad không nhận lời cho viên ấy từ chức, thì viên ấy xin xem xét tình-hình thế nào rồi sẽ quyết định một lần sau cùng.

Gió bão ở Hoa-kỳ

Ngày 29 Juin, ở thành Lorain, gần Cleveland, trong châu Ohio, gió bão dữ dội. Báo *New York Herald* nói số người bị hại cộng tới 400 người. Số tổn-hại kể có 65 triệu dollars. Số người bị thương cộng tới 3.500. Thành Elyria bị hủy hoại hết cả. Quan tổng-đốc đã cứ binh đến các nơi bị nạn.

Việc chấn-trị nước Ý

50,000 người về đảng ái-quốc hội nghị có ưng chuẩn một bức thư tỏ lòng trung thành với ông Mussolini.

Kẻ giết ông nghị viên Matteoti bị bắt, tên là Poneromo.

Cavite, ngày 28 và 29 Juin 1924

Các phi-hành-gia Hoa-kỳ

Tin Calcutta. — Các phi hành-gia Hoa-kỳ tới Akyab chiều hôm nay.

Người ngoại-quốc tại Trung-hoa

Tin Bắc kinh. — Bộ lĩnh sự Hoa-kỳ báo tin rằng cố Cunningham tạ thế. Cố bị trúng một viên đạn lạc. Tại Kweichin là nơi đương thiết quân-luật, có mười nhà truyền giáo nữa bị đi khắt khe không có cái ăn.

Cháy rừng ở Californie

Tin San-Francisco. — Trong các rừng ở Californie có hơn nơi bị cháy dữ dội không sao trừ được. Tại Santa Clara cháy mất 60,000 hectares rừng và đồng cỏ ở gần chỗ đất cát riêng giữ. Tại San Joaquin có 5000 hectares bị cháy. Tại Plamasco nhiều rừng lớn giồng cây đỗ lấy gỗ làm nhà cũng rất là nguy ngập. Khu rừng Gen Grant cũng nguy ngập. Còn nhiều chỗ khác bị cháy, đã dẹp được.

Thủy-tai tại nước Nga

in Leningrad Tại miền Hồ Ladoga bị lụt, 61 xã bị hủy hoại, nhiều người chết, nhiều người không có nhà ở.

VĂN UYỂN

Thượng khí (hát nói)

Khách hà nhân giả,
Sao ngang tàng một gã trượng phu?
Thiên phú ngộ hề địa tài ngộ,
Gió đất sinh ta nguyên hữu ý.
Buổi vị ngộ cạnh Sầu điếu Vị.
Sĩ càng cùng lập cật càng kiên.
Hội tao-phùng cứ nước ưu duyên,
Đua tài học để trả đền quân-trọng.
Quyền tư tự ngã hữu thành toàn,
Dạng xá tùy thời vô định danh.
Trong triều đình mấy gã công khanh.
Đâu chẳng phải thư sinh bạch-diện.
Đồng học thiếu niên đỗ-bất tiện.
Đã lải tình thì dương hiền có phen.
Trong trần ai ai biết hay hèn?

Đời đáng chán hay không đáng chán?

Đời đáng chán hay không đáng chán,
Nghĩ nguồn cơn thêm bán-ngán cho mình.
Phù dĩ hình mà lao dĩ hình,
Ông tạo vật khéo quấy mình mãi mãi,
Đã tai mắt đứng trong hoàn-hải,
Có tiếng tăm hẹn với sơn-hà,
Ta chán đời mà đời chửa chán ta,
Chí hồ thì mới là nam tử,
Vũ-trụ chi gian giai phận sự,
Nam nhi đáo tử thị hào hùng.
Sắt là gan soa thẳm là lòng,
Đúc nhuộm nghĩ cũng nên công bất hủ
Chừng khi ấy lộ vòng đào chủ,
Rõi tiếng tăm lở đất long trời,
Nay còn đeo nặng nợ đời,
Dầu mình muốn chán nào đời chán cho,
Lo gì sự ấy mà lo

Đề ảnh gởi cho bạn

Đã mấy lâu không gặp chị hằng,
Bây giờ ta đó biết ta chăng?
Những đem phế-phủ thề non nước,
Há lấy hình-hài buộc gió giăng.
Mắt lệch như chào vừng cánh phượng
Mặt ngây cười mỉm ngỏ tấm hồ băng.
Xin ai chớ ngại làm thinh thế,
Nặng gánh chung tình khó nỗi-năng.

Min-phượng, Nguyễn-n u-Cương

LỜI ĐÀN BÀ

Lời hứa của người tử-tế cũng như lời thề

Lời hứa làm sao mà phải thận-trọng như thế? Do bởi trong cái lời hứa có nhiều điều quan hệ cho công việc thành-bại lắm. Phàm người tử tế lời nói có chừng đỗi, việc làm có thứ tự, khi đã nói ra, thì chắc chắn không sai thất chút đỉnh, đã đem lòng giúp việc cho ai không bao giờ không hết sức: vì trước có suy nghiệm ngành ngọn cội rễ tất cả, sau mới dám hứa lời, cho nên lời nói ấy cũng ví như lời thề vậy. Lời thề chẳng qua vụ có thần-minh chứng-giám để khỏi lo sự thay đổi, mà lời người tử tế nói là như rìu cắt cm xuống đá, ngựa tứ không theo kịp, dầu trung-gian có sự ngăn-trở làm sao cũng phải cố gắng cho thành-tựu cái kết-quả mà mình đã mở miệng nhận lấy cái trách-nhiệm đó, người ta bắn khoăn theo mình; nếu mình nói lời mà lại ăn lời, chẳng ra làm ngộ sự của người ta đó ư! Huống ở đời với nhau chỉ lấy lời nói mà sau thì-thố ra các công việc, nay lại nói, nói không tin đặng, phỏng còn làm nên việc gì, bởi thế mà phải giữ lời hứa cho lắm. Muốn giữ lời hứa cho vững vàng, phải nên biết trước có hai lẽ:

Một lẽ phải biết mình có đủ sức mà dám đang đặng sự yêu-cầu của người ta chăng, sự yêu-cầu đó có lợi cho người ấy mà có đề phần thiệt hại lại cho kẻ khác không; làm sao tránh khỏi những điều ăn năn về sau, nhiên hậu mới dám hứa lời.

Lẽ thứ hai phải biết người có sự cực chẳng đã, làm lấy không xong, mới phải đến nhờ mình, nếu mình đã nói giúp, sau lại không giúp, thì hình như mình lừa dối người ta, mà lại lừa dối cả lương-tâm mình nữa. Trong thế-gian còn có điều chi thiệt-tha đau đớn với sự phải chăng, gặp chẳng hay chớ như, lẽ há rứa, khổ nào cho qua khổ ấy, nên suy bụng người cũng như bụng mình mà chịu lo với đồng-loại, tỷ khắc phải giữ lời hứa, và lại giữ đặng lời hứa cũng lợi cho mình vì các sự nhỏ nhặng không dám xăm phạm đến mình, điều quái gở không đưa quấy nhiều mình; mình là một người trung-tín với lời hứa, người đời có thể trông mong đặng mình, còn gì sung sướng hơn! Về đường giao-thiệp bề ngoài đã thích-hợp với đạo xử-thế, lại cho đến các mối giữu ở trong lòng cũng thường thấy thỏa thiếp hơn. Có nuôi đặng cái chí quả quyết là ở tinh thần-độc mà ra, còn chứa đặng cái tính cẩm-khái nhiều là tại mớ cái trí suy xét rộng, nên chi người quả-quyết, người hay suy xét toàn thì người cẩm khích sâu xa. Bọn đàn bà con gái chị em mình ít có cẩm-khích sâu xa, có lẽ bởi ít suy xét cho rộng, không trí quả quyết như đạn ông đặng, nên tính thành-độc tự hồ non đi, thành thử họ cứ bảo lời hứa của đàn bà con gái chẳng ăn thua gì. Chúng ta phải nghiệm lại, nếu có như vậy hẳn nên đổi ngay, lời hứa của người tử tế cũng như lời thề kia mà!...

Đạm-Phương nữ sử.

Đại Võ Phi Hùng, Cựu Bộ Peruyre Kỳ (67-74), Lăng Huỳnh Chiếu Âu đăng chức, Tổ Thành Xoa Quan Văn Phòng, Thừa Thiên Việt Nam, Bộ Công Chính

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 32 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư 2 Juillet 1924
Visitation

Âm-lịch

Mồng 1 tháng sáu năm Giáp-tí
Ngày Nhâm ngọ
Hành Mộc Sao Sâm, Trực Kiến
Kỵ : Quyết-thủy, Châm-cứu.
Nên : Tế-tự, Lập-khoán, Giao-dịch, Nạp tài.

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		9$ 35
— nhì	—	8 72
— ba.	—	7 95
Thóc.	—	5 50
Bắp ngô.	—	5 00

Giá bạc. — Kể từ ngày 1er Juillet 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 65.

Quan Toàn-quyền vô Saigon. — Quan Toàn-quyền Merlin chiều 21 juillet này sẽ đáp tàu *Orénoque* vô Saigon.

Quan Đại-úy Bernard đã về đến Hanoi. — Đại-úy Bernard là quan hầu quan Toàn-quyền đã ở Quảng-đông về đến Hanoi chiều hôm qua. Những vết thương của đại-úy thì nay đã khá lắm, xem ra có thể chóng lành được.

Tòa án cai-trị. — Tòa án cai trị đến sáng ngày mai thứ tư 2 juillet hồi 8 giờ sáng sẽ họp tại tòa Thượng thẩm dự quan cố-vấn Préau chủ tọa.

Tòa án Đại-hình. — Tòa án Đại-hình vụ thứ ba trong năm 1924 chừng đến tháng chín tây này sẽ họp. Các việc xét trong vụ ấy phần nhiều là việc làm giấy bạc giả và việc ăn cướp vân vân.

Dẫn nước ăn lên Chapa. — Chiều hôm qua, tại sở Lục-lộ đã đấu giá thầu việc dẫn nước ăn lên Chapa, việc làm đáng 14.398 p. 72.

MM. Hoàng đình-Ninh bỏ tăng 19 /.
Toeco — 25 /.
Kuong mao-Seng bỏ ba 4 /.

Vậy M. Kuong-mao-Seng đã được tạm thầu.

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate emoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.
HIỆU CÓ BÁN TẠI :
NHÀ BA CHƯƠNG
(Hiệu Đào-chí MINH-TẢN)
HANOI

BÁN RẺ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARISIENS » mỗi gói. . . . . 0 p. 08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bằng tôn, mỗi hộp hai mươi điếu. 0. 10

Việc kiểm soát các trường tư-thục (*tiếp theo*) Nay dịch tiếp theo đạo chỉ dụ về việc kiểm soát các trường tư-thục đăng trong mấy số trước như sau này :

Điều thứ 3. Giấy phép mở trường tư-thục là cấp riêng cho một hội hay là một người, chứ không khi nào hoặc vì lẽ gì mà có thể đem nhường lại được.

Phàm khi nào bỏ một viên quản đốc mới thì hạn trong một tháng, người đứng đại-biểu của nhà học phải trình quan cai trị cho phép và phải khai cả tên tuổi chức nghiệp, dân tịch, văn bằng và một bản tư-pháp lí-lịch của viên quản-đốc mới.

Trong hạn một tháng kể từ khi có giấy trình ấy rồi thì sẽ có nghị-định quan cai trị báo cho người đứng khai trình biết. Nếu quá hạn một tháng mà không thấy giấy quan cai trị phúc đáp thì có thể coi như là đã được giấy phép rồi.

Nếu trong hạn một tháng mà có giấy từ chối không cho phép thì người đứng khai trình lại phải cử một viên quản-đốc khác, bằng không thì sẽ phải đóng cửa trường học.

Các lệ tạm thời

Điều thứ 4. Các trường tư-thục không có giấy phép hiện đang mở ở địa-hạt Đông-dương từ lúc chỉ-dụ này đã đăng ở *Đông-pháp quan-báo* rồi, thì cũng coi như là có được giấy phép, song hạn ba tháng phải làm giấy trình quan Thống-sứ hay quan Thống-đốc khai rõ những lệ-lệ đã nói ở điều thứ 2. Giấy trình ấy nội trong 8 ngày sẽ có biên lai gửi lại. Các trường tư-thục đã khai trình như thế thì hạn trong 2 năm phải theo đúng với các thể-lệ ở trong các nghị-định riêng trong các xứ làm theo như tiết thứ 2 trong chỉ-dụ này. Cái hạn hai năm ấy kể từ ngày có những nghị-định riêng ấy đã tuyên yết. *(Còn nữa)*

Ai tín. — Bản-báo được tin buồn rằng cảnh-thất cụ Thiều-bảo Mỹ-hòa-tử Hoàng-tướng-công ở Quảng-bình (Trung-kỳ) là Vũ-thị Phú-Cơ phu-nhân thọ-chung tại biệt-thự ở làng Kiên-bình sáng ngày 27 tháng 5 ta tức là hôm 28 Juin 1924. Đến ngày mồng 2 tháng 6 ta tức là 3 Juillet 1924 sẽ cử hành lễ an-hồ tại miền sơn-phận nội Đâu-mâu là đồn-đ ền của cụ lớn. Phu-nhân là lệnh-ái cụ cố Ninh-Thái Tổng-đốc sung Bắc-kỳ hiệp-thống quân-vụ đại-thần là Vũ-Trọng đại nhân. Phu-nhân hưởng thọ được 71 tuổi, như thế thực là hoàn phúc.

Bản-báo có lời trân trọng kính viếng vong-linh cụ lớn và phân-ưu cùng lệnh-quyến.

Trường Thú-y. Các sinh-viên năm thứ tư trường Thú-y đã bắt đầu thi ra tư hôm thứ năm 26 juin vừa rồi. Chiều từ hai 30 juin đã có danh sách các người được vào kỳ vấn đáp. Nay xin theo tuần tự A. B. C mà kể tên như sau này :

MM. Ng-văn-Đề, Hoàng-đức-Hiàm, Bắc-kỳ ; Yan-Long Cao-mên ; Ng-v-Ngân, Ng-bảo-Ng ta Bắc-kỳ ; Trương-tấn-Ngọc, Nam-kỳ ; Vũ-qui-Quang, Ng-v-Quỳnh, Đặng-đình-Thi Ng-bá-Thi, Bắc-kỳ.

Trường Cao-đẳng Công chính. — Kỳ thi tốt nghiệp trường Cao-đẳng Công-chính bắt đầu từ hôm 16 juin ; hôm nay đã xong. Tên những sinh viên trúng tuyển, cứ theo thứ tự trên dưới mà đăng như sau này :

Ban Địa chính

MM. Trần-quảng-Văn, Phạm-huy-Giang, Đinh-vũ Toàn, Ng-như-Quỹ, Trần-v-Khác, Bắc-kỳ ; Ng-văn-Chơn, Nam-kỳ ; Ng-đình-Bảo, Phạm-huy-Ái, Dương-duy-Bính, Bắc-kỳ ; Ng-xuân-Bảo, Mai-văn Khoa, Trung-kỳ ; Ng-bá-Lượng, Lê-đức-Kim, Bắc-kỳ ; Trần-văn-Thường, Nam-kỳ ; Phạm-mạnh-Tô, Bắc-kỳ ; Huỳnh-quang-Chiêu, Lê-văn-Tự, Lưu-kim-Chi, Nam-kỳ ; Ng-xuân-Hồng, Trung-kỳ ; Ng-duệ-Dương, Phạm-Long, Bắc-kỳ.

Ban Công-chính

MM. Nguyễn-như-Quỹ, Phạm-huy-Giang, Trần-v-Khác, Đinh-vũ-Toàn, Trần-quảng-Văn Ng-đình-Bảo Phạm-huy-Ái, Bắc kỳ ; Nguyễn-xuân-Bảo Trung-kỳ ; Ng-v-Chơn, Huỳnh-quang-Chiêu, Nam-kỳ ; Lê-đức-Kim Ng-bá-Lượng, Bắc-kỳ ; Lưu-kim-Chi, Nam-kỳ ; Phạm-Long, Bắc-kỳ ; Lê-v-Tự, Nam-kỳ ; Ng-v-Thuộc Ng-đức-Dương, Bắc-kỳ ; Mai-văn-Khoa Trung-kỳ ; Phạm-mạnh-Tô, Bắc-kỳ ; Trần văn-Thường, Ng-Sự, Nam-kỳ ; Dương-duy-Bính, Ng-sĩ-Cảnh, Ng-ngọc-Lợi, Bắc-kỳ ; Ng-xuân-Hồng, Trung-kỳ ; Phạm-duy-Trinh, Đỗ-ngọc-Tuệp, Bắc-kỳ ; Lê-v-Đề, Nam-kỳ ; Quách-đình-Bảo, Bắc-kỳ ; Lê-Sự, Nam-kỳ ; Đỗ-văn-Tùng Bắc-kỳ.

Bản-quán có lời mừng các nhà tân khoa.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 2 đến ngày thứ bảy 5 Juillet 1924

BRYANT WASHBURN
trong tích
MỘT CHUYỆN TÌNH CỜ Ở LONDRES
Câu-tình bát-kịch chia làm 5 phần

Từ ngày chủ nhật 6 đến ngày thứ ba 8 Juillet 1924

CÁC CHUYỆN BÍ MẬT TRONG RỪNG RẬM
Là một tấn-kịch phiêu-lưu rất cảm động
Hồi thứ 5 và thứ 6

Hội chợ Hanoi

Các gian bày hàng bắt đầu **cho thuê** từ 1er Juillet 1924.

Tại hội Khai-trí — Hội-đồng đồng-lý nhà công-quản hội Khai-trí tiến-đức, kính đạt để các ngài hội-viên biết rằng trong vườn hội-quán có đặt nhiều đu cho trẻ con chơi, chiều nào cũng có từ 5 giờ đến 7 giờ, chiều chủ nhật thì có các cuộc chơi tiêu khiển cũng từ 5 giờ đến 7 giờ để các ngài hội-viên và gia-quyến lại chơi, vậy hội-đồng kính mời cả ngài hội-viên đem gia-quyến lại chơi cho vui, vừa là chỗ vườn hội của mình, lại vừa là chỗ phong cảnh đẹp nhất ở đất Thăng-long này.

Lại từ ngày 1er Juillet trở đi, có ông quản-lý mới nhận bán các thức phẩm và các thứ rượu chè ở nhà công-quản hội, các giá đều hạ cả, có biên để giá treo tại nhà công-quán.

Hội Khai-trí kính đạt

Tòa án Trùng-trị. — Chiều hôm qua, tòa án Trùng-trị xử những việc sau này :

Lăng mạ. — Việc hai người đàn bà vì chuyện ghen tuông lăng mạ ở hàng Nón mà trong báo đã nói trước thì sau khi nghe luật-sư hai bên cãi tòa định hoãn lại để nghị án.

Lấy đất ở mả người ta mà đắp đường. — Trần-bình-Sinh và Ng-hữu-Như là thầu-khoán đường ở hạt Hà-đông tự tiện cho cu-li lấy đất ở ruộng tuyến đắp đường đào phạm vào ngôi mộ của người ta, mà hiện người có ngôi mộ ấy đã đến bảo cũng không nghe. Tòa xét chỉ có việc tự tiện lấy đất ở ruộng là đủ chứng cớ mà thôi. Vậy phạt mỗi người 3 tháng tù án treo và 100 quan. Còn việc phạm phần mộ thì tha vì xét không đủ chứng cớ.

Cây thế làm càn. — Vũ-văn-Quý làm thông-ngôn sở Cảm Phúc-yên bị thua rằng trước có lỗi con gái nhà kia không được, sau nghỉ cho Ng-văn-An dạy học tư có tình ý với người con gái ấy, nên đem lòng thù. Hôm 13 avril tên Quý đi đường gặp người ấy rồi sinh sự hành hung. Đoạn rồi lấy thế là thông-ngôn sen-đầu, báo ngay linh cảnh-sát giải về sở trình va cho người ấy lăng mạ và hành hung rồi đâm tự liệt bắt người ấy đem giam cùm và đánh đập nữa. Hỏi thì tên Quý khai là trước có bảo bắt mẹ bên nguyên đơn về việc mua trẻ con cho nên hôm ấy Ng-văn-An gặp ở đường thì mà lăng mạ thì có về trình cảm. Còn việc giam cùm thì không nhận. Tòa hỏi nguyên bị chứng tá và nghe luật-sư hai bên rồi hoãn lại để nghị án.

Cãi chính. — Về việc đánh người ở làng Lạc-trung, tòa phạt Ng-văn-Chọng lý-trưởng làng Đồng-nhân 2 tháng tù án treo và 100 quan chứ không phải 3 tháng tù án treo.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng thẩm xử những việc sau này :

Cá bạc. — Từ-v-Thân cá bạc lấy hồ ở ngõ Nhà-thờ bị tòa án Trùng-trị Hanoi phạt 6 tháng tù án treo và 100 quan, có xin chống án. Nay tòa Thượng-thẩm xét lại y án phạt bạc và tha cho lội tù. Còn những con bạc cũng phải tòa sơ-thẩm phạt, song không chống án.

Việc ăn-cắp thiếc của công-ty Vân-nam. — Lũ tên Ng-v-Chúc, Ng-thị-Chăm 11 tên bị thua ăn cắp thiếc của hàng hóa của công ty xe lửa Vân-nam ở Gia lâm. Tòa án Trùng-trị Hanoi cho việc ăn cắp ấy chỉ có tòa án Đại-hình có quyền xử đoán, nên không nhận xử. Những tên bị can xin chống án. Nay tòa Thượng-thẩm xét lại xem những tên phạm nào thuộc về tòa án Trùng-trị thì xử ngay và những tên thuộc về tòa án Đại-hình thì sẽ giao tòa Đại hình xét. Việc ấy nay hiện đương xét.

Tại trường thuốc Hanoi — M. Đào-v-Dza học-sinh năm thứ hai tại trường Y-học và Dược-học Đông-pháp nay phải trục xuất hẳn.

Nghị-định ngày 6 février 1922, cấp cho mỗi tháng 25 đồng học bổng thì nay bãi đi.

Ngạch tòa-sứ. M. Vũ-ngọc-Nhuận, thư ký thượng hạng hạng tư tại tòa Sứ Paut-thọ, được nghỉ 6 tháng, lĩnh nửa lương.

Các học trò trường tư-thục đỗ bằng Sơ-học nên biết. — Học-trò các trường tư thì đỗ bằng Sơ-học năm nay, thì phải gửi ảnh đến nhà Học-chính Bắc-kỳ, tại Hanoi để gián ảnh vào bằng.

Ảnh ấy cao bốn phân tây, rộng ba phân. Sau lưng ảnh phải ghi bằng bút chì, những điều sau này :

1· Tên và họ.
2· Chỗ và ngày sinh.
3· Thi đỗ ở nơi nào.
4· Số đi thi.

Ngày nào phát bằng, Học-chính sẽ nói cho biết. Ai lĩnh bằng, phải ký nhận, phải trình *livret scolaire* hay là giấy căn-cước (carte d'identité) theo như điều 256 trong công-học quy-tắc.

Tại tòa Lãnh-sự Vân-nam — Đạo nghị-định ngày 3 Mai 1924 bổ M. Ngô-văn-Phi thư-ký hạng sáu tòng sự tại tòa Lãnh-sự Vân-nam thì nay thêm một khoản sau này :

Ngoài cái lương bổng của thứ bậc mình, M. Ngô-v-Phi lại được thêm một khoản phụ cấp mỗi tháng là 30 p

Ngạch quan lại. — M. Phạm-ngọc-Đoan giáo thụ trợ-tá huyện Yên-lạc (Vĩnh yên) được phép nghỉ 29 ngày về Nam-định.

M. Phi-như-Thân, thừa-phái hạng tư được phép nghỉ 3 tháng, lĩnh nửa lương.

Ngạch công-chính — Các viên thư-ký và hội họa (ký vẽ) tập sự có tên sau này đều được thực thụ, kể từ ngày 1er juillet 1924 trở đi :

A. Ngạch thư-ký làm giấy

Thăng thư-ký hạng sáu : MM. Vũ-hữu-Lan, Đỗ-v-Trang, Ng-văn-Minh, Ng-văn-Rât, Ng-khắc-Uy, Bùi-quang-Nghĩa, Phạm-xuân-Đoan, Vũ-gia-Tường Ng-ngọc-Hoàn Ng ngọc-Huấn, Ng đang-Lộc.

B. Ngạch Hội-họa

Thăng hội-họa hạng sáu : M. Phan-kế-Chiêu.

C. Thư-ký xe lửa

Thăng thư-ký xe lửa hạng sáu : M. Ung-Paong.

Ai mất ống hàn-thử-biểu ? — Có một cái hộp đựng hai ống hàn thử-biểu cần sĩ đánh rơi ở đường cái. Hiện đã nộp tại sở Cẩm,

Xe thồ tả. — Số xe thồ tả làm trái lệ thành-phố bắt được ngày hôm nay là 30 cái.

Mất trộm M. Ng Kiểm, thư-ký giấy-tờ ép nhà ở 114 phố Mã-mây trình nhà 4) đồng bạc và một cái ví đa đen đựng thẻ thuế thân năm 1924 và các giấy má vật.

AI MUỐN LẤY THÊM ĐÈN BIỂN THẤP TRONG NGÀY 14 JUILLET

Công ty Điện khí Đông-pháp có lời đề các nhà mua điện biết rằng số đèn của các công sở lấy để thắp trong ngày 14 Juillet này hiện đã nhiều lắm, vậy nhà nào muốn lấy thêm đèn điện, mà nói sau ngày 10 Juillet 1924 thì công-ty không thể cho được, vì sức máy của công-ty có giờ hạn.

Muốn lấy thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ.

Lường xe đạp. — Ng-thị-Ba cho thuê xe đạp ở hàng Bận kiện tên Ngọc lường mất một cái xe đạp giá chừng 40 đồng và trốn đi mất.

Đánh nhau chí mạng — Chiều chủ nhật vừa rồi, có hai người hàng thịt ở đường Huế đánh nhau dữ dội, một người bị một nhát dao đâm vào bụng đã phải khiêng ngay vào nhà thương. Còn thằng hung-thủ chạy đi trốn mất.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Đáp lại bà « Chớ nên thói đó ». Tớ là chủ rạp hát Hải-đài có thấy bài của ông nào đăng trong một tờ báo kia ngày hôm 23 juin đại ý nói rằng rạp hát tối khi tối ế hàng lại hay vẽ ra cuộc diễn kịch quyên vào các hội thiện để kiếm lời. Sau lại thấy nói : thu hai tối hôm ấy được ngót năm trăm bạc, mà rạp hát trừ phăng phi tốn đi, chỉ còn quyên vào có non ba chục, chi phí gì mà nhiều thế ?

Xem bài này thì ra người viết bài hãy còn mê ngủ, cho nên chưa biết đầu đuôi tích xác mà đã vội cầm bút viết bài. Chắc hẳn ông này đã có ngồi cầu Bơ thì phải, cho nên khéo thêu dệt ra những điều không có.

Vì mấy câu nói sai đó, cho nên tôi phải đáp lại, để độc-giả chư quân cùng bà con trong thành-phố biết cho. Rạp hát chúng tôi tự khi khai trương đến nay, chưa có lần nào đứng lên lạc quyên vào hội thiện bao giờ.

Nhân hôm 6 và 7 juin mới rồi ông giáo tức Lê viên khách sạn có đến thuê khoán cả họp hát cho ông tối vừa đào, vừa kép non 40 người và các đồ dùng dọn lên rạp hát mới của ông Thuận-long phố Moncay hát hai tối, giá có 150p, 00 tất cả, biết ông Lê viên có kỳ tớ hợp đồng thuê chúng tôi hãy còn giữ lại đến ngày nay, vì rằng số tiền thuê 150 p. 00, ông Lê viên mới giả được có 40 p. 00, còn thiếu lại 110 p. nữa chưa giả đủ nốt chúng tôi.

Còn việc tổ chức ra cuộc lạc quyên ấy, cách xếp đặt thế nào, bán vé quyên tiền được bao nhiêu chi phí những việc gì thì ở tay ông Lê-viên cất cử cả. Chúng tôi không có can-thiệp gì dẫn sự lục quyên. Vậy chúng tôi có mấy lời minh bạch, để liệt vị xem hát tối hôm ấy biết cho rạp hát chúng tôi không có giờ những thứ đoạn buôn bán vô lý như thế bao giờ.

Chủ rạp hát Hải-đài lai cảo.

Lăm bởi đâu ? — Một cậu học-trò trường Pháp-Việt là Pham-duy-Tự, theo học tại lớp nhất A, đã có tên trong sổ đi thi thế mà không biết làm sao đến hôm thi lại không thấy gọi đến, thì không biết rằng tại Hanoi bỏ sót hay tại dưới này quên không để đơn và giấy khai-sinh đi chăng ? Người ta nói rằng cũng kỳ ấy, có một cậu học-trò lớp nhì mà được đi thi thì sự lăm lắm ở chỗ ấy chăng ! Nghe nói người nhà đã có giấy kêu tại nha Học-chính Hanoi để cho biết sự lăm lẫn ấy tại đâu. X. lai cảo

Ai tín. — Ông Ngô-huy-Hội nguyên Hải-an huyện lệ-mục, thưởng hàm tòng bát-phẩm, hưởng thọ 62 tuổi, đã tạ-thế tại qui-xá ở Hàng-kinh thì ngày 30 juin an táng ở nghĩa-địa làng ấy. Xin có lời chia buồn với tang-gia.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Số 81

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu-thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cảm cơi ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem da thịt mình ra cho người thích chữ, dầu máu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt của cô, thật nam-nữ mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất lý kỳ, vậy xin định in để cống hiến các bạn độc-giả.

PHAN-BỘI-CẦM dịch-thuật

Văn-phương quay lại nói với anh rằng :

— Cái án này thì thật là khó tuyệt đấy. Nhưng thôi, ta cũng giúp anh em lấy cái tiếng vậy, hơn thiệt sá kể chi !

Nhẽ các bèn nói :

— Đã bay rằng thế, cần lấy thì phải lắm rồi. Nhưng chết cái lệ luật sư xưa nay không được phép giúp việc không cho ai cả. Nhỡ ra các ông bạn đồng-nghiệp họ biết, thì rầy-rà to, chẳng lẽ lúc lấy còn làm thế nào được ?

Thẩu-tư mỉm cười mà rằng :

— Được ! Xin rằng đâu có đấy cả. Miễn là hai ông cứ sẵn lòng giúp việc cho.

CHƯƠNG THỨ XVII

Chiều hôm ấy Thẩu-tư lại đến nhà Huân-tước phu-nhân, để nói cho nàng Tư-đức biết, và dặn nàng ngày mai phải ra tòa để trước-bạ. Nàng nghe nói thì nhất định không bằng lòng, mà trong ý phu-nhân cũng vậy. Phu-nhân nói đoạn, đứng dậy lẳng ra ngoài, để cho hai vợ chồng có bàn riêng với nhau điều chi cho tiện.

Tư-đức đợi phu-nhân đi khỏi rồi, bèn đặm chân mà rằng :

— Tôi đã sớm biết là không may cho tôi mà ! Ngày mai phải đề cho quan tòa họ chẳng lưng vạch áo ra họ xem sư ! Mà xem xong rồi thì để thường giam cầm cấm hãm tôi mãi ở trong tòa ấy sao ?

Thẩu-tư nói :

— Không thể thì sao cho được kiện được ? Về luật-sư có dặn rằng : di-chúc mà không đề tại tòa, thì e chẳng có tha biển !

Tư-đức nói :

— Nếu vậy thì định bỏ tôi vào két sắt hay sao ?

Thẩu-tư nói :

— Cái đó là quyền ở quan tòa, chứ không phải quyền ở tôi được, cứ như lời luật-sư nói thì dầu chẳng bỏ vào két sắt, nhưng cũng chẳng khác gì, vì di-chúc tất phải để luôn tại tòa cho đến khi việc xét xong. Nhưng nếu có phải thật thế, thì tôi cũng phải ở luôn đó với nàng, chứ tôi không dám để nàng ở một mình vậy.

Tư-đức hỏi :

— Sao thế ?

Thẩu-tư nói :

— Vì để nàng ở một mình, thì tôi đây sao cho đành dạ. Và chẳng cái lão già đó là gớm lắm, nhân lão nhưng tâm bất lão, hắn gần cái việc lí dị kể năm đã có đến 20 năm rồi, trai rẫy vợ, gái lộn chồng là đến tay hắn cả. Một người đã chuyên giữ về việc li-dị đến 20 năm trời thì phỏng còn cái chi mà bảo rằng cái nó từ nữa. Tôi mà không ở luôn bên cạnh nàng, thì tất nhiên không khỏi hắn sinh lòng « tòm tem » vậy.

Tư-đức phì cười mà rằng :

— Bụng dạ đàn-ông đâu mà nhỏ nhen thế !

Thẩu-tư nói :

— Nàng nói thì nói, chứ không phải rằng bụng tôi có nhỏ nhen đâu. Hắn là người thế nào, tôi há lại không biết hay sao, khi nào tôi lại chịu đem gửi trứng cho ác. Mà cho dẫu hắn có không có lòng nào nữa, tôi cũng khó có thể mà tin được ; vì thiên hạ không có người nào là người thấy gái đẹp mà lại không yêu, giá có phải là bụt chùa mà bụt trông thấy nàng thì bụt cũng phải yêu vậy.

Tư-đức nói :

— Có thực thế không ?

Thẩu-tư nói :

Thực lắm chứ, sao lại chẳng thực !

Từ đó hai người đều không nói gì nữa. Đến lúc ăn cơm, cũng chỉ nói chuyện thường mà thôi.

Mười một giờ sáng hôm sau, Thẩu-tư đã xin được phép nghỉ, (nguyên Thẩu-tư vẫn đang làm cho nhà Thư-đếm, cho nên nghỉ phải xin phép), bèn cùng với Văn-phương luật sư đến nhà Huân-tước phu-nhân, để mời Tư-đức và phu-nhân cùng đi ! Phu-nhân vì việc nghĩa-cử, cho nên cũng vui lòng theo Tư-đức đến tòa. Còn Tư-đức thì lúc trước nghe nói phải ra tòa trước-bạ, có ý không bằng lòng, nhưng sau cũng phải đành vậy.

Thẩu-tư bèn giới thiệu Văn-phương luật-sư với phu-nhân và Tư-đức. Hai người nom về mặt Văn-phương, rõ ra một ông luật-sư giỏi giang thạo việc. Văn-phương thì lễ xong, liền đòi xem bản chúc-thư. Tư-đức không nghe, nói khi nào ra đến tòa, mới chịu đưa chúc-thư ra, Văn-phương thấy vậy không nói gì nữa. Đoạn rồi mấy người cùng lên xe đi thẳng đến tòa. Khi đến nơi, vào trong một cái phòng lớn, trong có một viên thư-ký ngồi biên sổ. Bấy giờ mọi người phải ngồi đợi đến nửa giờ đồng hồ, Tư-đức thì đỏ mặt tía tai vì viên thư-ký đó, hai mắt đăm đăm cứ nhìn không chớp, nhìn không còn biết chán mắt.

Giây lâu thấy có người thò đầu ra cửa sổ gọi :

— Có phải có Văn-phương luật-sư đến đấy không ? Bảo Luật-sư cứ vào.

Bấy giờ mọi người đều theo Văn-phương vào. Khi vào đến trong văn-phòng quan tư-bộ, thấy có một viên văn-quan đang ngồi tựa lưng vào cửa sổ, người nom trạc độ trung-tuần. Viên quan đó thấy Tư-đức vào, liền đứng dậy thi-lễ một cách rất cung kính, chứ không làm bộ quan-dạng như ai. Khi đôi bên đã chào hỏi nhau xong rồi, quan Tư-bộ liền mời mọi người ngồi cả ở phía bên tả ; đoạn rồi dương cặp mục-kích lên mà rằng :

— Văn-phương tiên-sinh ! chẳng hay tiên-sinh đến có việc chi đấy !

Nghe nói tiên-sinh đem một bản di-chúc đến đăng-bộ, mà việc lạ lắm, có phải không ?

Văn-phương nói :

— Thưa phải ! Di-chúc này là di-chúc tối-hậu của Mễ-nhân. Trong di-chúc nói sản-nghiệp có đến 200 vạn. Trước kia quan tòa cho Mễ-nhân chết ở tàu Khang-cát rồi, mà thân thuộc không còn ai cả, cho nên quan tòa mới thừa nhận cho Ái-điệt-sinh và Lộ-tư-kha được quản nhận cái sản-nghiệp ấy. Nhưng kỳ thực không phải Mễ-nhân chết ở tàu Khang-cát đâu chính là chết ở trong đảo Cách-lãnh mà không phải chết ngày hôm tàu đâm, chết sau hôm tàu đâm những mấy ngày. Lúc sắp chết lại lập một cái di-chúc khác, giao sản-nghiệp lại cho người chú con nhà anh, tên là Ấu-tư Thẩu-tư, người ấy hiện bây giờ ở đây, còn Áo-cổ Tư-đức nữ-sĩ thì . . .

Nói đến đấy, quan tư-bộ bỗng giật mình mà rằng :

Thưa đấy là Áo-cổ Tư-đức nữ-sĩ đấy ư ? Gần đây có cái chuyện lạ ở Cách-lãnh đảo chính là nữ-sĩ đấy phải không ?

Tư-đức cúi đầu mà rằng :

— Thưa vâng, Áo-cổ Tư-đức chính là tiện thiếp đấy. Mà đây là Mặc-bách-tư Huân-tước phu-nhân, nội-tướng quan tổng-đốc...

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu-bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, cho không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem xét và so sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng của MONTÈS gửi ông, ca chỉ ... một thứ rượu bồ đề dùng ngự ... hay, đáng ... thưởng, trước lúc phê thì gửi cho gửi được phòng chế-ông ... thanh-giá.

Khâm thử

[illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ* **2$25** *một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì để làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ con, và kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tiền-tiền 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Người lớn còn lạc chăng? — M. Lê-văn-Đức làm việc ở nhà Briffaud có người cháu dâu tên là Tý 21 tuổi, mới sinh được đứa con trai độ hai tháng nay, tự nhiên bỏ nhà bỏ con đi đâu mất từ ngày mồng ba tháng năm ta vào hồi chiều tối. Thị Tý người trắng trẻo, lưỡng quyền cao, lông mày rậm, mắt xếch môi cong, lúc ra đi mặc trong áo cánh lụa, phủ ngoài áo dài gãi nâu và quần lụa đen. M. Đức có hứa ai biết thị ở đâu làm ơn mách hộ thì xin hậu tạ.

Gái có chồng con đã ngần ấy tuổi chẳng lẽ còn lạc ư? Hay là bị mẹ mìn dỗ sang Tàu bán như độ nào, vì cứ này thành-phố ta xem ra đã hơi nhũng nhiễu về việc mất người luôn vậy.

Nạn ô-tô. — Hồi 11 trưa chủ nhật chiếc ô tô số T. 1951 của nhà vận-tải do tên Phạm-v-Quynh vặn-lái, đi đến đầu vườn hoa Jules Ferry đụng phải chiếc xe máy hai bánh của tên Tsan-Cap-Tsao ở số nhà 161 phố Maréchal Foch cho tên Hoàng-văn-Đan 16 tuổi mượn đi. Cả hai xe cùng bư bại, nhưng không việc gì đến người.

Lại đến 11 giờ 40 chiếc ô tô T 1567 của một người Tây do tên Hiếu-lương Kiết vặn lái, đi đến trước cửa hàng Cơm-cao thì đâm phải chiếc xe cao-su của hiệu P P B số 362. Tên phu kéo nhanh chân chạy được không việc gì, còn xe bị gẫy tan cái càng xe và bánh tay phải.

HẢI DƯƠNG

Thuế thổ trạch. — Tạ phố Ninh-giang sắp có thuế thổ trạch vì hội-đồng đã cắt ông biện phố đi đo nhà đất để tính tiền đánh thuế.

Nạn ô-tô. — Hôm 27 Juin mới rồi có một người ở Vĩnh-bảo lên tỉnh thi thư-ký, chẳng may khi đi qua đường phố, vì tránh một chiếc ô-tô, vội vàng trượt mất giầy, rồi với lấy nên bị ô-tô đè chết. Ôi! vì tiếc một chiếc giầy mà thiệt mệnh. Thương thay!

Phu phà nhũng nhiễu. — Nhiều người phàn nàn rằng qua đò Mới (gần tỉnh) phải nhiều nỗi bực mình là phải chờ phà lâu, nhiều khi có đến ba bốn chục người rồi mà chúng cũng chưa chịu chở vội, chúng còn xin tiền, cứ lằng nhằng mãi, khiến cho hành khách nóng ruột phải cho tiền để đi cho được việc.

Cái nạn đò giang vì những kẻ phu phà quá tham chở nặng mà xẩy ra đã nhiều lần, tức như cái nạn ở bến đò Trèm vừa đây, thực là đáng sợ, mà nay ở đây chúng cũng giữ cái thói ấy thì thực cũng lấy làm nguy hiểm cho hành-khách lắm. Mong rằng quan trên sẽ xét đến cho.

T. Đ. lai cảo

PHỦ-TỪ-SƠN

Giấy bạc giả. — Chiều hôm 28 juin hồi 6 giờ rưỡi chiều, ở làng Đình-bảng (Từ-sơn) một người buôn hàng tấm là cô Trần-thị-Tý đem lại nhà M. Quyền-Dưỡng ở gần đấy, bán cho một người đàn ông lạ mặt một tấm the và một súc lượt, nghe đâu giá là 13$40. Người mua hàng đưa trả 3 cái giấy 5$00, cô Tý không có hào trả lại mới đem đi đổi. Khi đi qua nhà một ông giáo ngồi chơi cửa sổ, bèn đứng lại hỏi đổi. Ông giáo xem biết là giấy bạc giả mới hỏi căn nguyên thì người bán hàng nói rằng người mua hàng, hiện còn ngồi ở đằng kia đợi lấy tiền trả lại.

Cô Tý thấy nói là giấy giả, vội chạy lại trả người mua hàng và đòi hàng lại; vừa đem hàng ra khỏi nhà được mấy bước thì gặp ông giáo đi đến.

Bấy giờ người mua hàng móc túi lấy ra ba cái giấy 5$00, lúc bắt tên ấy mở bao phục thì lại thấy 1 cái nữa. Người ta liền bắt đem trình hội-đồng hiện hội đồng đã làm biên-bản giải tên ấy lên trình quan sở tại.

Nay lại thấy giấy bạc giả ra nhiều thế bà con ta phải nên cẩn-thận.

Một người làng lai cảo.

HƯNG-YÊN (Đình-dù)

Làng nào mất bụt? — Hôm 25 ta vừa đây, chuyến tàu tối đi Hanoi, khi tàu ở ga sắp chạy có hai người ra bờ rào vác một vật gì to bỏ nặng nề, lật đật chạy theo xe chực nhảy lên, nhưng không kịp. Khi tàu chạy rồi thì thấy biến mất. Ông sếp ga có ý nghi sai người cầm đèn ra xem thì chẳng thấy chi cả; khi soi đến chỗ bờ rào thình lình thấy một ông cai mình mặc áo vàng ngồi chễm chệ trong bụi, tay đương chỉ lên trời mà tủm tỉm cười. Ồ hay! ông chi đây? Té ra ông bụt sơn son thiếp vàng. Bụt sao lại ngồi đây? Có lẽ hai người lúc nãy là kẻ gian phi đã ăn cắp bụt ở chùa nào chực đem đi đâu, vì lỡ tàu mà bỏ ngài ngồi đấy hẳn. Lập tức rước ngài về trong ga. Sáng hôm sau ông chủ đồn Bần lên ga thấy vậy lại cho mang bụt về đồn. Làng nào mất bụt, nên mau đến mà xin rước về.

Vỏ quýt dày móng tay nhọn. — Cũng ngay hôm 25 ta là phiên chợ ở phố gare Đình-dù, thường thì các hàng gạo Hanoi về đong nhiều. Có một bác quyền lên ga đón bánh ở tàu hỏa, bác ta khi qua chợ ấy cũng muốn thi cái oai mình cho mấy chị hàng gạo biết, liền hỏi những người hàng gạo có môn bài không mà được đong. Nhưng người ấy không phải là người buôn gạo, chỉ đong để ăn thôi, thế rồi người ấy nói với bác quyền nhỏ to thế nào không rõ. Bấy giờ bỗng có một người nhà quê đi qua dấy thấy thế liền hỏi bác quyền rằng: anh được phép hỏ. môn bài ư? có giấy không? Bác quyền ta thấy phật ý mình liền đánh người ấy một quả thụi. Ngờ đâu vỏ quýt dày lại gặp móng tay nhọn, anh nhà quê cũng không vừa, túm ngay lấy bác quyền ấy mà tặng giả một hồi nên thân, rồi hai bên đưa nhau xuống đồn, không biết quan đồn xử ra làm sao?

B lai cảo

XUÂN-TRƯỜNG (Nam định)

Sắp có hội đá bóng. — Nghe đâu trong mấy hôm nữa sắp xuất hiện ra hội đá bóng, bà con ở hàng phố ta sẽ được mục kích một cuộc vui về hiếm có trong bấy nhiêu lâu.

Hồng-trang lai cảo

PHỦ-LÝ

Một cái án mạng. — Hồi 5 giờ rưỡi chiều hôm chủ nhật, 29 Juin, ở bến đò mới có xẩy ra một cái án mạng rất ghê gớm. Hai đứa cường bao quấn vào đánh một người ngã xuống đò, khi xe về đến nhà thương thì tắt nghỉ. Hỏi ra thì hai đứa hung bạo đó, một đứa tên là tư Tạo, làm nghề thợ thiếc, một đứa tên là Năm, làm bồi ngựa. Còn người bị chúng đánh chết tên là tư Chu, bán nước mắm.

(*Xem trang thứ tư*)

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ **kết sổ**, *thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.*

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền minh gửi.

Giải-Tán-Viên

P. Pon E. CHATAIGNEAU,

2094. Y. M. GRENÈS

Thưởng chè thơm

Xin mời quí-khách chiếu cố sơi chè **SINH-THÁI**; trong những gói chè **SINH-THÁI** phần nhiều là có phiếu thưởng chè nhất thơm ngon.

Nhưng đã được thưởng là thưởng gói chè có giá trị, chứ không giảm thưởng lặt vặt 1 2 xu.

Xin quá bộ đến hiệu.

SINH-THÁI

31, Giữa Phố hàng Ngang 31

HANOI

Bột ăn **PHOSPHATINE FALIÈRES** danh tiếng lâu nay, bán gói đựng trong hộp thiết hàng chỉ khít kính lắm.

Có mua thuộng cho được bột **PHOSPHATINE FALIÈRES** cũng bổ tinh thần, ích cho con nít mất sữa, người lớn đau huyết, ông già bà cả liệt nhược, cũng là kẻ có đau ốm mới mạnh.

Có trữ bán cùng hết — Tại chỗ thì ở Paris, Số 6, đường La Tacherie.

R. C. Paris, 53.919.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Cải lương hý kịch diễn lối chèo

MỘT-TRẬN-CƯỜI

(*Diễn lần thứ ba*)

Tối thứ năm 3 Juillet này, mời quý khách đến xem diễn lại tích hát MỘT-TRẬN-CƯỜI.

Tích này đã diễn qua hai lần rồi, lần nào cũng được quý khách hoan nghênh và ngợi khen lắm. Hai lần đông quá đến nỗi nhiều ngài đến chậm không lấy được vé. Lần này mời các ngài lại mua vé sớm từ tối thứ tư.

Tối thứ ba 1er Juillet 1924

HOA TIÊN ĐỆ NHẤT

Cũng người quanh quẩn đâu ta,
Giai là cháu mợ gái là con anh.
Nhân duyên chẳng hẹn mà thành,
Hoa tiên một lá để dành làm tin.

Tối thứ tư 2 Juillet 1924

GIẢ XƯƠNG BẢO NGHĨA

Người mắc nạn kẻ đến ân,
Oan người tuổi tao sot thân thơ đào.
Dù ai ân ở tông nào,
Thuyền quyên ấy gặp anh hào sánh đôi.

Vở hát « MỘT TRẬN CƯỜI » bán tại San-nhiên-đài và nhà in Mạc-đình-Tư cùng các cửa hàng sách, giá 2 hào một quyển.

Hiệu Bào chế trung-ương

Vân-nam

Chi-điếm ở HO KOW

gần LAO-KAY

BÁN ĐỦ CÁC THỨ THUỐC

Giá bán phải chăng

Các tỉnh gửi mua cũng được

3843

HIỆU

MINH-DƯƠNG

MẠI-CHÍNH TỔNG CỤC

của Đông pháp Yên-thảo công-ty

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ

Giữa phố hàng Gai số 83

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiệu Bào-chế của ông cho ông Domart, bào-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã một năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận nhờ về thế mà kiến bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Ta nên chú ý!

Thuốc này thì nhiều thứ thuốc công hiệu lắm, nhưng mà thật là hay thì đáy có một vài thứ, là những thứ thuốc mà nhà chế ra để thí-nghiệm, chỉ chắn mới đem ra bán cho như có bệnh dùng.

Độ rày có một thứ thuốc trong mấy thứ rất hay ấy thật là nổi tiếng trong y-giới, ai cũng phải chịu là tốt hơn cả.

Thứ thuốc ấy là thuốc giải độc.

Dépuratif Sensal

thuyên-trị những chứng lở chốc, mụn nhọt, sài đanh, ghẻ-gọn, nhứt là những chứng đã dùng nhiều thuốc khác mà chưa khỏi, như là đau xương, phá độc, khí huyết không được thông, thành ra nhức đầu, đau tim, đau lưng, đường tiết, giang-mai cũng rất độc tiết ra, ai phải những chứng ấy phải dùng nó mới được.

Trong bài trước ta đã nói về sự hiệu-nghiệm của thuốc DEPURATIF SENSAL. Từ bấy đến nay có mấy tuần lễ ta không nói thêm gì nữa, là có ý để cho độc-giả chịu-tâm đọc kỹ cái bài thế nhất vậy.

Bữa nay xin nói về các bệnh ngoài da nhờ có thuốc DEPURATIF SENSAL chữa rất dễ.

Các bệnh ấy hay sinh ra ngứa, nên thường đau đớn lắm. Các bệnh ấy lại gây tởm cho người ngoài nữa.

Ở xứ này nhiều dân ta ở không biết vệ sinh, nên các bệnh ngoài da hay sinh ra lắm, vậy ta phải hết sức mà trừ khử nó đi. Vì thế nên mới chế ra thuốc DEPURATIF SENSAL này.

Trong các bệnh ta thường thấy luôn, có bệnh ECZEMA rất là dễ lan, làm cho thân thể có những nốt nhỏ, nổi ấy lúc khô lại thành mủ, làm cho chân tay ... rất ghê.

Bệnh ERYTHEME INTERTRIGO làm cho chảy nước ướt át, mùi rất ghê tởm. Người mắc bệnh đau đớn lắm.

Bệnh HERPES hay sinh ra ở những cơ-quan sinh-dục.

Bệnh HERPES CERCINE rất là khó chữa, nhất là trong khi nóng nực.

Bệnh đinh, gioi sảy, ghẻ lở, v. v.

Thôi nói kể bấy nhiêu bệnh cũng đủ, vì trong các bệnh ngoài da, thì các bệnh trên này thường sinh ra nhiều nhất. Ta xin khuyên ai có bệnh nên dùng thuốc DEPURATIF SENSAL mà chữa. Thuốc ấy bán

Hiệu bào-chế CHASSAGNE

59, phố Paul Bert

trước cửa hiệu Godard

Lâu các thứ thuốc mỡ dùng về các bệnh nói trên này, thì có thứ thuốc mỡ POMMADE SAINT ANDRÉ là công-hiệu nhất.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

茂 MAO-SENG 盛

67, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 245

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 HẬU-THỊNH kính cáo

Số 74

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bọn khách-thương thấy có kẻ cướp, vội-vàng bỏ mấy chục cỗ xe ở đấy mà chạy lấy người. *Đồng-thiên-hùng* ngồi trên mình ngựa, khanh-khách cả cười mà rằng:

— May cho ta biết đường nào! Không phải khó-nhọc mà của đến tận tay!

Bọn lâu-la xúm nhau đưa mấy chục xe hàng-hóa ấy lên trên ngọn núi. *Đồng-thiên-hùng* lại cùng các tướng cùng uống rượu vui. Khi mặt trời đã xế về tây, mới đứng dậy sắp sửa trở về hậu-cung, để làm lễ hoa-chúc.

HỒI THỨ XLV

Đồng-thiên-hùng vừa định đứng dậy trở về hậu cung để làm lễ hoa-chúc thì các tướng bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-vương! Hôm nay là ngày «Song-hỉ» của đại-vương, anh em chúng tôi, mỗi người xin dâng một chén rượu!

Các tướng đều đứng dậy, cứ theo thứ tự, mỗi người rót một chén rượu dâng mời *Đồng-thiên-hùng*. Lại nói chuyện bọn khách-thương bỏ chạy một hồi, không thấy kẻ cướp đuổi theo, bấy giờ mới yên lòng, kéo nhau vào một khu rừng rậm kia để ngồi nghỉ.

Chúng phàn nàn với nhau rằng:

— Bây giờ hàng-hóa đều bị cướp cả, lấy chi mà về cho được đến nhà!

Chúng ngẩn mặt nhìn nhau, kẻ thì thở ngắn than dài, người thì sụt-sùi ứa nước mắt khóc. Bỗng thấy trên con đường lớn, có một vị anh-hùng đi qua. Vị anh-hùng ấy là ai? Tức là *Thường-vạn-thanh* đó.

Thường-vạn-thanh từ khi ở *Long-đàm* từ-biệt *Mã-vân* và *Thang-bưu*, đi theo *Diêu-hạ-phong* đến *Hoài-thượng*. Khi đến *Hoài-thượng*, lại từ biệt *Diêu-hạ-phong*, rồi một mình trở về *Sơn-đông*.

Khi đến *Cao-đường* địa-phương, bỗng trông thấy mấy người khách thương đang ngồi ở trong khu rừng mà sụt-sùi than-khóc.

Thường-vạn-thanh tới nơi, cất cao tiếng lên mà bảo rằng:

— Vì cớ chi mà các ngươi lại ngồi đây than khóc?

Mọi người đều nói:

— Chúng tôi đem nhau sang buôn bán ở phủ *Đông-xương*, vừa đi đến ngọn núi *Nghênh-phong-sơn* này, không ngờ gặp một bọn lâu-la ở trên núi kéo xuống, cướp lấy mất tất cả các xe hàng-hóa của chúng tôi. May mà chúng tôi nhanh chân chạy thoát được, nếu không thì khôn toàn tính-mệnh. Thương-xót thay! chúng tôi bây giờ hai bàn tay trắng, còn lấy chi mà về cho được đến nhà, bởi vậy chúng tôi đành ngồi đây cùng nhau than khóc.

Thường-vạn-thanh nghe nói, tức thì nổi giận mà rằng:

— Tỉnh *Sơn-đông* ta bấy nay vẫn được yên-lặng, không ngờ ngày nay địa-phận *Cao-đường* lại nảy ra một đám cường-đạo làm hại dân như thế!

Thường-vạn-thanh bảo mọi người rằng:

— Các ngươi bất-tất phải than khóc! Ta không đi đến đây mà rằng, chứ đã đi đến đây thì tất ta phải trừ hại cho muôn dân. Ta quyết thế nào cũng lấy lại các xe hàng-hóa cho các người vậy.

Mọi người đều nói:

— Bọn cường đạo kia, chúng còn biết thương ai nữa!

Thường-vạn-thanh cười mà bảo rằng:

— Ta đây thấy ai có sự bất-bình, bao giờ cũng sẵn lòng muốn cứu giúp. Các ngươi đi theo ta, cứ đứng ở phía xa xa mà xem ta quét sạch bọn cường-đạo ấy, để trừ hại cho muôn dân.

Nói xong, tay cầm lưỡi dao, phăm-phăm trèo lên ngọn núi. Mọi người thấy vậy, đều đứng ở phía xa xa để nom. *Thường-vạn-thanh* lên đến trên núi, quát to lên rằng:

— Bọn cường-đạo kia, các xe hàng-hóa bay vừa cướp được đâu rồi, muốn tốt thì đem xuống chân núi trả người ta đi, ta sẽ tha chết cho. Nhược bằng trái lời thì một lưỡi dao này, quyết không để bọn các ngươi còn mống nào sống sót!

Bọn lâu-la đi tuần núi vội-vàng chạy vào phi báo với *Đồng-thiên-hùng* rằng:

— Dám bẩm đại-vương! Có một gã to-lớn ở chân núi trèo lên, đang buông lời càn dỡ, đòi lấy lại các xe hàng-hóa vừa rồi, bảo rằng nếu ta không chịu giao-hoàn thì hắn sẽ ra tay cho biết.

Đồng-thiên-hùng vừa toan đứng dậy vào cung, nghe câu nói ấy, tức giận lạ thường, liền nhảy lên mình ngựa, tay cầm đại-đao, hầm hầm đi trước. Một bọn lâu-la reo hò theo sau.

Đồng-thiên-hùng quát to lên một tiếng mà rằng:

— Đứa nào lại dám ăn-nói càn dỡ như thế!

Thường-vạn-thanh thấy bọn cường-đạo kéo ra, cũng quát to lên mà mắng rằng:

— Đang lúc thiên-hạ thái-bình như thế này, sao các ngươi dám ra bóc lột hành-khách!

Đồng-thiên-hùng chẳng nói chẳng rằng, tay cầm đại-đao, thúc ngựa xông vào, định bổ vào đầu *Thường-vạn-thanh* một cái. *Thường-vạn-thanh* giơ dao lên đỡ, rồi lại gia sức đâm thẳng vào bụng *Đồng-thiên-hùng*. *Đồng-thiên-hùng* nghiêng mình để tránh, chẳng ngờ ngã ngựa, bị *Thường-vạn-thanh* đâm cho một nhát chết ngay.

Bọn lâu-la thấy *Đồng-thiên-hùng* chết rồi, liền quì cả xuống mà bẩm rằng:

— Trăm lạy tướng-quân! Chúng tôi xin tôn tướng-quân lên làm trại-chủ.

Thường-vạn-thanh nói:

— Các ngươi chớ nói càn! Ta đây là một bậc trượng-phu! Khi nào lại đứng đầu cho bọn thảo-khấu. Bọn các ngươi tự đâu mà chiếm-cứ ngọn núi này, không sợ phép vua, dám bóc lột hành-khách, để đến nỗi phạm tội chết.

Bọn lâu-la bẩm rằng:

— Trăm lạy tướng-quân! Điều ấy không phải lỗi tại chúng tôi. Chúng tôi đều là lương-dân, bị *Đồng-thiên-hùng* đây bắt hiếp phải theo, chúng tôi cũng không thể làm thế nào cho được! Nay *Đồng thiên-hùng* đã chết, chúng tôi may lại được gặp cha mẹ vợ con, sống sót mà về đến nhà vậy.

Thường-vạn-thanh nói:

— Nếu vậy, để ta vào sơn-trại xem sao!

Nói xong, ngảnh đầu lại gọi bọn khách-thương mà bảo rằng:

— Các ngươi theo ta vào đây mà nhận lấy các xe hàng-hóa.

Bọn khách-thương vội-vàng theo *Thường-vạn-thanh* đi lên trên núi, *Thường-vạn-thanh* truyền bảo bọn lâu-la rằng:

— Các ngươi đem những của-cải vàng bạc của hắn tích-lũy từ xưa đến nay, lấy ra mà chia tay nhau, mỗi người một ít, để mà làm vốn.

Bọn lâu-la quì xuống lạy tạ. *Thường-vạn-thanh* lại bảo bọn khách-thương rằng:

— Các ngươi nhận lấy các xe hàng hóa mà đem đi.

Bọn khách-thương cũng cúi đầu lạy tạ, rồi cùng nhau đưa các xe hàng-hóa đi xuống chân núi. *Thường-vạn-thanh* vào nơi hậu-trại, nghe có tiếng người khóc-lóc, mới hỏi bọn lâu-la rằng:

— Người nào mà lại khóc-lóc như thế?

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Không biết chúng cãi cọ thù hiềm nhau thế nào, mà hai đứa quần vào đánh thì người kia gục ngay xuống đất. Sáng hôm nay ông thấy thuốc ở nhà thương đã khám nghiệm cái tử thi thì thì bên ngoài không thấy dấu vết gì cả, mổ đến bên trong thì thấy dập cái lá lách và nát một quãng gan.

Hai đứa hung-thủ hiện đã tống giam ngay chiều hôm qua. Sáng hôm nay sở Cẩm đã lấy kẻu cung, thì hai đứa đều k ai rằng c ủng có đánh mấy cái, không ngờ rằng nó chết.

Việc án-mạng đó, bản-quán chờ xem tòa xét xử ra sao bấy giờ sẽ lại tục đăng để độc giả cùng biết.

VIỆC TRONG KỲ

THỪA-THIÊN

Bạc giấy xé đôi. — Có mấy đứa cờ bạc thường dùng cái cách xé tờ giấy bạc 1 đồng ra làm đôi, rồi gập tư lại cũng giống như tờ giấy bạc một đồng còn nguyên mà bọn cờ bạc thường gặp tám lại thành một mảnh vuông nhỏ nhỏ để đánh bạc cho tiện chung đếm vậy. Bọn ấy dùng tờ bạc xé đôi ấy chờ những dịp các con bạc đang mê man trong cơn đen đỏ, rồi liện vào lẫn với bạc còn nguyên. Nếu thua đi, thì chỉ có nửa tờ mà nếu trúng thì bên kia phải chung cả đồng. Đến khi sòng bạc tan rồi mỗi đứa bị lẫm năm bảy mảnh không biết làm thế nào tiêu được hèn phải kiếm cho đủ hai mảnh nửa ấy để giáo chúng lại làm một tờ. Nhưng tờ giấy bạc k i nào cũng có bốn số đăng đối nhau. Nghĩa là số phía trên bên tả thì điệp với số phía dưới bên hữu, mà số phía trên bên hữu lại điệp với số phía dưới bên tả. Nhưng khi nó đã xé ra và liện vào chiếu bạc thì mỗi mảnh về mỗi đứa đến khi hiệp lại thì t i nào cho đăng đối nhau được. Bởi vậy mà những bạc ấy trừ ngoại sòng bạc ra thì khó tiêu lắm, duy chỉ đem đi lừa người vô ý hay là lừa những người lòa lẫn hoặc là quê dốt, ấy mới thật là một sự khốc hại cho những kẻ ấy. Gớm thật! cái hại cờ bạc chẳng những sinh ra trộm cướp mà thôi, chẳng những làm cho ta tán cơ bại nghiệp mà thô , mà lại còn làm cho những kẻ khác cũng bị hại lây.

QUẢNG-NAM

Hội Tôn-phả. — Nghe đâu các người thuộc về hoàng-phái ở tỉnh này tính tất cả các quan Nam và các ông tòng sự nhà nước Bảo-hộ cộng được hơn 3 người, mới đây có định tập ra một hội gọi là *Tôn-phả*. Mục đích của hội là để dàng buộc mối tình thân ái. Trong một năm có họp nhau mấy lần đại hội-đồng : như tế Hưng-quốc-khánh-ni m, lễ Vạn-thọ, Khánh-thọ, trước để hầu lễ, sau để tỏ tình bà con ; và những lễ thường như là quan, hôn, tang, tế vân vân.

Lao-Sanh lai cảo.

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Troschet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ở xứ này người ta hay táo lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh; như nhức đầu, dầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt nữa.

Buổi sáng nên uống một viên thuốc này, thực là một thứ thuốc nhuận-tràng rất tốt; thuốc này là thuốc :

PILULES
DEHAUT

Vị thuốc kiến hiệu

1) **Hoa-liễu-giải-độc-hoàn**, *thuốc này các vị thiếu-niên đã r hiều Ngài đặc dụng, vì nó chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc mọi chứng khác, mỗi chai 1p.00.*

2) **Thuốc-ho**, *ho hàn, ho nhiệt đều hợp dụng, ho nặng đến đâu, uống già nửa chai nhẹ ngay lập tức, mỗi lọ 0p.30.*

3) **Thuốc l**, *bệnh lị thì lâm thứ, có đỏ, có trắng, hoặc vàng, hoặc huyết, hễ không có thiệu phát y trị, thực dễ hại người, thứ thuốc này có thể trị các chứng lị, mỗi chai 0p.30.*

4) **Thuốc cam trẻ** *nhất kiến hiệu, thuốc này trẻ thèm ăn lắm, mà trị mọi chứng cam, mỗi lọ 0p.10.*

Trong hiệu tác nào cũng có thầy thuốc nên hỏi điều gì xin trả lời ngay.

Qui khách ở xa, từ 1 p. trở lên mấy gửi, và cho xin tiền trước mỗi đồng thêm 0 p.20.

SIOU-HANG-LAM
108, phố hàng Buồm, Hanoi

CÁC CHỨNG
ĐAU XƯƠNG VÀ
THẤP

Những bệnh trên đã kể và các chứng sau này như lỗ tượt máu ra là bởi tại máu sấ ở. Bàn-ba thì thường có những tác phải tội và lúc trở nề già. Các chứng ấy có bởi vì máu đâu thành ra đặc, có nhiều cặn. Vậy muốn cho máu chảy lưu thông thì nên dùng thứ thuốc

Dépuratif
Richelet

mà có lương-y hoàn-hảo điều công-nhận là mạnh là tốt. Dùng thuốc này thì chẳng bao lâu máu mất cặn mà các bệnh ngoài da như ghẻ lở, các nốt mẩn khác mà bệnh giang-mai phá ra cũng khỏi.

Thuốc này bán ở các hàng lục-hợp to.

Lúc về giờ Mỗi dụng

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ,
nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua lọ thuốc bôi POMMADE ROYER đúng để ngay lập tức mà chóng khỏi tiền.
Ở Paris bắt tại hiệu bào chế DUPUY, 120, r. de Rivoli
Ở Hanoi bắt tại hiệu Ed. CHASSAGNE

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi liền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài hay ra những tiền đổi nhỏ ở, cần thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu
Trị bệnh mất máu, khi huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rác phổi làm cho hay ho vặt, uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ!

Bởi thuốc này có hội đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết
MÀU ĐỎ

Nhà Báo-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hỏi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông cho dùng thuốc nhẩm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỨ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi lại. Cứ cước độ hơn một đồng một lọ.

2067

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh nhũ không có pha chế chiếu mèo
Mỗi hoàn 0,50 cs (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GẮN-CỐT
THUỐC PHÁP Trữ tại: 8, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS Ở PHÁP QUỐC LẤM
Cũng có bán tại Hiệu E. CHASSAGNE, Pharm. Diplômé L. BOURGUIGNON, Pharm. và các hiệu bào chế khác.

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi 30 $ 00
Hạng nhì ta hay đi : 20 $ 00
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI RAO — Phải mới chỗ ngồi trước 24 giờ.
Có xe riêng để cho thuốc riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đính giấy thép trước 2 ngày.
Hễ đi ngày nào mua đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Chủ nhật đồng 6 giờ sáng thay lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đồng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Ở Thakhek ph. — 7 giờ sáng thứ ba chờ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe cước mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách về có thể ra Hanoi đi chuyến thứ hai 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酶補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán 2 $ 40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚飯前各喫酒杯沒嘅體欺喫兩

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2099

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gan yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2 $ 50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những buổi giời mới nóng bức này, người ta hay sinh ra bệnh xấu máu, cũng vì thiên chứng ở dấy mà ra nữa.

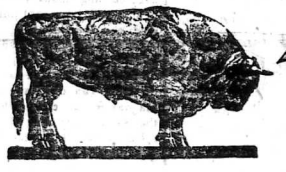
Thuốc Hémostyl Roussel có mùi ngựa tươi, lấy trong lúc ngựa đương sức mạnh khỏe.

Mỗi ngày uống một ống thuốc với một cốc nước, thực là một vị thuốc bổ rất khỏe. Những người phải đau nặng mới khỏi, uống thuốc :

Hémostyl Roussel
AMPOULES

THUỐC
MUSCULOSINE BYLA
VITAMINÉE
LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh
TRONG
NHỮNG KHI GẦN CỐT SUY-NHƯỢC,
NHỮNG LÚC THAO LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,
HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI
Thân-thể khang-thái
Sức-lực cường-kiện

ÉTABLISSEMENTS BYLA 96 AVENUE DE L'OBSERVATOIRE PARIS FRANCE

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama có rút số để hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì 17 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong hợp. (Như vậy mỗi ngày đã dành mấy xu, có thể trở nên giàu có được).

Hễ nộp tiền lần đầu là được ngay cái số trái-đơn mà riêng mình được quyền cầm-cố. như là muốn đi nộp hết tiền rồi vậy, và đến lần trái-đơn trong có số là nào thì mình được lĩnh nguyên cả tiền lẫn lãi. Mỗi trái đơn trước sau thế nào cũng trúng mấy là 10 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thể không được hoàn lại là 400 quan. Như vậy có lẽ nào lỗ vốn đâu, hơn 3 triệu là.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY :

130 lần	500.000 quan	260 lần	2.000 quan
130 lần	250.000 —	1320 lần	1.000 —
260 lần	100.000 —	13.200 lần	400 —
260 lần	10.000 —	1.700.000 trái đơn hoàn lại thêm	400 —

Người có trái-đơn được dự cuộc rút số mỗi tháng kỳ số trái-đơn rút ra trái trước.

Các lỗ được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ gì cho chi cả. Mỗi lần rút số đã nhiều đơn một cái bằng số số trái đơn trong số, không phải trả tiền. Các số kê trong bảng lỹ đúng vậy cả trái-đơn đã lại nhà ngân hàng, các nhà có trái đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1868. Bản luật ấy là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số kỳ thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE — France
R. C. MARSEILLE 6578

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN